DOMSTOLENS DOM (Første Afdeling)

14. maj 2009 *

I sag C-180/06,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 68 EF og 234 EF, indgivet af Oberlandesgericht Wien (Østrig) ved afgørelse af 29. marts 2006, indgået til Domstolen den 7. april 2006, i sagen:

Renate Ilsinger

mod

Martin Dreschers, kurator for Schlank & Schick GmbH,

har

DOMSTOLEN (Første Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, P. Jann, og dommerne M. Ilešič, A. Tizzano, E. Levits og J.-J. Kasel (refererende dommer),

* Processprog: tysk.

generaladvokat: V. Trstenjak
justitssekretær: fuldmægtig B. Fülöp,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 3. juli 2008,

efter at der er afgivet indlæg af:

— Martin Dreschers som kurator for Schlank & Schick GmbH ved Rechtsanwalt A. Matt

— den østrigske regering ved E. Riedl samt ved S. Zeichen og M. Rüffenstein, som befuldmægtigede

— den tjekkiske regering ved T. Boček og M. Smolek, som befuldmægtigede

— den spanske regering ved M. Sampol Pucurull og B. Plaza Cruz, som befuldmægtigede

— den italienske regering ved I.M. Braguglia, som befuldmægtiget, bistået af avvocato dello Stato W. Ferrante

— den slovenske regering ved T. Mihelič, som befuldmægtiget

— Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved A.-M. Rouchaud-Joët og S. Grünheid samt ved W. Bogensberger, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 11. september 2008,

afsagt følgende

Dom

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 15, stk. 1, litra c), i Rådets forordning (EF) nr. 44/2001 af 22. december 2000 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område (EFT 2001 L 12, s. 1).

2 Anmodningen er blevet indgivet inden for rammerne af en tvist mellem Renate Ilsinger, som er østrigsk statsborger med bopæl i St. Pölten (Østrig), og Martin Dreschers, kurator for Schlank & Schick GmbH (herefter »Schlank & Schick«), som er et tysk postordreselskab med hjemsted i Aachen (Tyskland), og som er under konkurs, vedrørende et søgsmål med påstand om, at nævnte selskab tilpligtes at udlevere en gevinst til Renate Ilsinger.

Retsforskrifter

Forordning nr. 44/2001

3 De i forordning nr. 44/2001 fastsatte kompetenceregler er indeholdt i forordningens kapitel II, der udgøres af artikel 2-31.

4 Følgende er fastsat i artikel 2, stk. 1, der er indeholdt i nævnte kapitel II, afdeling 1, med overskriften »Almindelige bestemmelser«:

»Med forbehold af bestemmelserne i denne forordning skal personer, der har bopæl på en medlemsstats område, uanset deres nationalitet, sagsøges ved retterne i denne medlemsstat.«

5 Følgende er fastsat i nævnte forordnings artikel 3, stk. 1, der indgår i samme afdeling 1:

»Personer, der har bopæl på en medlemsstats område, kan kun sagsøges ved retterne i en anden medlemsstat i medfør af de regler, der er fastsat i afdeling 2-7.«

6 I artikel 5-22 i forordning nr. 44/2001, der udgør afdeling 2-5 i forordningens kapitel II, er fastsat specielle kompetenceregler, præceptive kompetenceregler og regler om enekompetence.

7 Følgende er således fastsat i artikel 5 i forordning nr. 44/2001, der er indeholdt i forordningens kapitel II, afdeling 2, med overskriften »Specielle kompetenceregler«:

»En person, der har bopæl på en medlemsstats område, kan sagsøges i en anden medlemsstat

1) a) i sager om kontraktforhold, ved retten på det sted, hvor den forpligtelse, der ligger til grund for sagen, er opfyldt eller skal opfyldes

b) ved anvendelsen af denne bestemmelse, og medmindre andet er aftalt, er opfyldelsesstedet for den forpligtelse, der ligger til grund for sagen:

— ved salg af varer, det sted i en medlemsstat, hvor varerne i henhold til aftalen er blevet leveret eller skulle have været leveret

— ved levering af tjenesteydelser, det sted i en medlemsstat, hvor tjenesteydelserne i henhold til aftalen er blevet leveret eller skulle have været leveret

c) er litra b) ikke relevant, finder litra a) anvendelse

[…]«

8 Følgende er anført i betragtning 13 til forordning nr. 44/2001:

»For […] forbrugeraftaler […] er det ønskeligt at beskytte den svage part ved hjælp af kompetenceregler, der er gunstigere for denne parts interesser end de almindelige kompetenceregler.«

9 Således udgør artikel 15-17 i samme kapitel II i forordning nr. 44/2001 afdeling 4, der har overskriften »Kompetence i sager om forbrugeraftaler«.

10 Nævnte forordning artikel 15, stk. 1, er affattet som følger:

»I sager om aftaler indgået af en person (forbrugeren) med henblik på brug, der må anses at ligge uden for hans erhvervsmæssige virksomhed, afgøres kompetencen efter denne afdeling, jf. dog artikel 4 og artikel 5, nr. 5:

a) når sagen vedrører køb af løsøregenstande, hvor købesummen skal betales i rater

b) når sagen vedrører lån, der skal tilbagebetales i rater, eller andre kreditdispositioner, som er bestemt til finansiering af køb af sådanne genstande

c) i alle andre tilfælde, når aftalen er indgået med en person, der udøver erhvervsmæssig virksomhed i den medlemsstat, på hvis område forbrugeren har bopæl, eller på en hvilken som helst måde retter sådan virksomhed mod denne medlemsstat eller mod flere stater inklusive denne medlemsstat, og aftalen er omfattet af den pågældende virksomhed.«

11 I medfør af stk. 3 i samme artikel 15 finder »[d]enne afdeling […] ikke anvendelse på transportaftaler, bortset fra aftaler, hvorved der for en samlet pris ydes en kombination af rejse og ophold«.

12 Det fremgår af artikel 16, stk. 1, i forordning nr. 44/2001, at »[s]ager, som en forbruger agter at rejse mod sin medkontrahent, kan anlægges enten ved retterne i den medlemsstat, på hvis område medkontrahenten har bopæl, eller ved retten på det sted, hvor forbrugeren har bopæl«.

13 Denne kompetenceregel kan alene fraviges på de betingelser, som fastsat i nævnte forordnings artikel 17.

14 Således som det fremgår af betragtningerne, har forordning nr. 44/2001 efterfulgt konventionen af 27. september 1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager (EFT 1978 L 304, s. 17), som ændret ved konventionen af 9. oktober 1978 om Kongeriget Danmarks, Irlands og Det Forenede Kongerige Storbritanniens og Nordirlands tiltrædelse (EFT L 304, s. 1, og — den ændrede tekst — s. 77), ved konventionen af 25. oktober 1982 om Den Hellenske Republiks tiltrædelse (EFT L 388, s. 1), ved konventionen af 26. maj 1989 om Kongeriget Spaniens og Den Portugisiske Republiks tiltrædelse (EFT L 285, s. 1) og ved konventionen af 29. november 1996 om Republikken Østrigs, Republikken Finlands og Kongeriget Sveriges tiltrædelse (EFT 1997 C 15, s. 1, herefter »Bruxelleskonventionen«). Denne forordning er fra sin ikrafttræden den 1. marts 2002 trådt i stedet for Bruxelleskonventionen i forholdet mellem medlemsstaterne, med undtagelse af Kongeriget Danmark.

15 I betragtning 19 til forordning nr. 44/2001 har Rådet for Den Europæiske Union fremhævet nødvendigheden af, at kontinuiteten mellem Bruxelleskonventionen og denne forordning sikres, herunder den fortolkning, som Domstolen allerede har foretaget af bestemmelser, der svarer til denne konvention.

Bruxelleskonventionen

16 Bruxelleskonventionens kompetenceregler fremgår af konventionens afsnit II, som består af artikel 2-24.

17 Bruxelleskonventionens artikel 2, stk. 1, som findes i afsnit II, afdeling 1, under overskriften »Almindelige bestemmelser«, opstiller den almindelige regel, som har følgende ordlyd:

»Med forbehold af bestemmelserne i denne konvention skal personer, der har bopæl på en kontraherende stats område, uanset deres nationalitet, sagsøges ved retterne i denne stat.«

18 Bruxelleskonventionens artikel 3, stk. 1, der findes i samme afdeling, bestemmer:

»Personer, der har bopæl på en kontraherende stats område, kan kun sagsøges ved retterne i en anden kontraherende stat i medfør af de regler, der er fastsat i afdeling 2-6 i dette afsnit.«

19 I Bruxelleskonventionens artikel 5-18, som tilsammen udgør afdeling 2-6 i afsnit II, findes der specielle kompetenceregler, præceptive kompetenceregler og regler om enekompetence.

20 Bruxelleskonventionens artikel 5, som findes i afsnit II, afdeling 2, der har overskriften »Specielle kompetenceregler«, bestemmer således:

»En person, der har bopæl på en kontraherende stats område, kan sagsøges i en anden kontraherende stat:

1) i sager om kontraktforhold, ved retten på det sted, hvor den pågældende forpligtelse er opfyldt eller skal opfyldes […]

[…]«

21 I samme afsnit II i Bruxelleskonventionen udgør artikel 13-15 afdeling 4, der har overskriften »Kompetence i sager om forbrugerkontrakter«.

22 Bruxelleskonventionens artikel 13, stk. 1, er affattet som følger:

»I sager om kontrakter indgået af en person med henblik på brug, der må anses at ligge uden for hans erhvervsmæssige virksomhed, i det følgende benævnt »forbrugeren«,

afgøres kompetencen efter bestemmelserne i denne afdeling, dog med forbehold af artikel 4 og artikel 5, nr. 5:

1) når sagen vedrører køb af løsøregenstande, hvor købesummen skal betales i rater

2) når sagen vedrører lån, der skal tilbagebetales i rater, eller andre kreditdispositioner, som er bestemt til finansiering af køb af sådanne genstande

3) når sagen vedrører andre kontrakter, hvis formål er levering af tjenesteydelser eller løsøregenstande, og såfremt

   a) fremsættelse af særligt tilbud eller reklamering i den stat, hvor forbrugeren har bopæl, er gået forud for kontraktens indgåelse, og

   b) forbrugeren i denne stat har foretaget de dispositioner, der er nødvendige til indgåelse af kontrakten.«

23 I Bruxelleskonventionens artikel 13, stk. 3, er det bestemt, at »[d]enne afdeling [ikke] finder […] anvendelse på transportkontrakter«.

24 Bruxelleskonventionens artikel 14, stk. 1, bestemmer, at »[s]ager, som en forbruger agter at rejse mod den anden part i kontrakten, [enten] kan anlægges […] ved retterne i den kontraherende stat, på hvis område denne part har bopæl, eller ved retterne i den kontraherende stat, på hvis område forbrugeren har bopæl«.

25 Denne kompetenceregel kan alene fraviges på de betingelser, som er fastsat i Bruxelleskonventionens artikel 15.

Nationale bestemmelser

26 Følgende er fastsat i § 5j i lov om forbrugerbeskyttelse (Konsumentenschutzgesetz), som affattet ved lov om fjernsalgsaftaler (Fernabsatz-Gesetz, BGBl. I, 185/1999, herefter »KSchG«), hvorved det tilsigtes at gennemføre Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 97/7/EF af 20. maj 1997 om forbrugerbeskyttelse i forbindelse med aftaler vedrørende fjernsalg (EFT L 144, s. 19) i den østrigske retsorden, og som trådte i kraft den 1. oktober 1999:

»Erhvervsdrivende, der sender gevinsttilsagn eller andre lignende meddelelser til bestemte forbrugere og gennem forsendelsernes udformning giver denne indtryk af, at han har vundet en bestemt gevinst, skal erlægge gevinsten til forbrugeren. Gevinsten kan også indtales ved domstolene.«

27 Det fremgår af de sagsakter, som den forelæggende ret har fremsendt til Domstolen, at det med nævnte § 5j forfulgte formål er at give forbrugeren en ret til at anlægge sag med henblik på at håndhæve et sådant »gevinsttilsagn«, når den pågældende er blevet kontaktet personligt af en erhvervsdrivende, som derved har vildledt forbrugeren ved at give denne indtryk af at have vundet en gevinst, mens det egentlige formål med transaktionen er at tilskynde til bestilling af varer eller tjenesteydelser, der udbydes af

den erhvervsdrivende. For at yde en effektiv beskyttelse mod en sådan fremgangsmåde har forbrugeren således ret til at søge dette løfte fuldbyrdet i civilretlig henseende på samme måde, som hvis den erhvervsdrivende havde givet forbrugeren et retligt bindende tilsagn om den nævnte gevinst. Med henblik herpå anses der at bestå et retsforhold mellem den erhvervsdrivende og forbrugeren.

Tvisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

28 Det fremgår af hovedsagens akter, at Renate Ilsinger den 19. august 2002 på sin privatadresse og i en lukket konvolut modtog en personlig forsendelse fra Schlank & Schick. Konvolutten, der havde påskriften »vigtige dokumenter!«, »åbn venligst straks« og »personligt«, indeholdt en meddelelse stilet personligt til Renate Ilinger, der kunne give sidstnævnte anledning til at antage, at hun havde vundet en gevinst på 20 000 EUR.

29 Med henblik på at få udbetalt den lovede gevinst afrev Renate Ilsinger den efterfølgende dag en kupon med et identifikationsnummer, der var vedhæftet en meddelelsen vedlagt konvolut, hæftede i overensstemmelse med opfordringen i meddelelsen denne kupon på gevinstcertifikatet og returnerede det til Schlank & Schick.

30 Renate Ilsinger har angivet, at hun samtidig afgav en prøvebestilling. Dette anfægtes af Schlank & Schick, der i modsætning hertil har gjort gældende, at modparten ikke bestilte nogen varer. Det er derimod ubestridt, at tildeling af den gevinst, som sidstnævnte angiveligt har vundet, ikke afhænger af en sådan bestilling.

31 Da Renate Ilsinger ikke fik udbetalt gevinsten, anlagde hun den 23. december 2002 søgsmål ved Landesgericht St. Pölten, idet hun var bosiddende på denne rets område. Det af hende mod Schlank & Schick anlagte søgsmål var støttet på § 5j i KSchG og artikel 16, stk. 1, i forordning nr. 44/2001.

32 Schlank & Schick nedlage indsigelse om, at nævnte ret manglede kompetence, hvorved selskabet i det væsentlige gjorde gældende, at bestemmelserne i artikel 15 og 16 i forordning nr. 44/2001 ikke finder anvendelse på den for sidstnævnte ret foreliggende tvist, eftersom anvendelse af disse bestemmelser forudsætter, at der foreligger en bebyrdende aftale, hvilket ikke er tilfældet i denne sag. Deltagelse i markedsføringsspillet var ikke betinget af en bestilling, herunder en uforpligtende prøvebestilling med ret til at returnere varerne. Endvidere bestilte Renate Ilsinger ingen varer og har derfor ikke ret til at blive beskyttet som forbruger. Schlank & Schick har tilføjet, at selv hvis det måtte lægges til grund, at der er tale om en sag om et aftaleforhold i henhold til artikel 5, stk. 1, i forordning nr. 44/2001, har de østrigske domstole ingen kompetence, eftersom opfyldelsesstedet for den angivelige forpligtelse ville være beliggende i Tyskland.

33 Efter indledning af en konkursprocedure vedrørende Schlank & Schick er Martin Dreschers i sin egenskab af kurator for dette selskab indtrådt i dette standpunkt og har begæret sagen fremmet.

34 Landesgericht St. Pölten har ved kendelse af 15. juni 2004 i første instans forkastet den af Schlank & Schick rejste indsigelse om manglende kompetence og gav ved dom afsagt samme dag vedrørende realiteten ikke Renate Ilsinger medhold i den nedlagte påstand, idet retten lagde til grund, at udbetaling af gevinsten eller deltagelse i den af Schlank & Schick udlovede gevinstudlodning ikke var betinget af en bindende bestilling af varer, og at spørgsmålet om, hvorvidt parten havde foretaget en bestilling eller ej, således var uden betydning.

35 Begge parter appellerede disse afgørelser til den forelæggende ret.

36 Efter at have bemærket, at betingelsen i artikel 68, stk. 1, EF er opfyldt i dette tilfælde, er det Oberlandesgericht Wiens opfattelse, at en fortolkning af artikel 15, stk. 1, litra c), i forordning nr. 44/2001 er nødvendig for, at den kan træffe afgørelse i sagen.

37 Det skal fastslås, om et søgsmål som det i hovedsagen foreliggende er omfattet af sidstnævnte bestemmelse, således at det vildledende gevinsttilsagn tilsigter at fremkalde indgåelse af en aftale om løsøresalg og dermed tjener til forberedelse af en forbrugeraftale, selv om der endnu ikke findes en gensidigt bindende aftale mellem parterne.

38 Ifølge den forelæggende ret henvises i artikel 15 i forordning nr. 44/2001 ikke udtrykkeligt til en sådan aftale, således at det tilsyneladende ville være muligt at medgive, at der foreligger kompetence som følge af, at der er indgået en forbrugeraftale som omhandlet i nævnte artikel, selv om denne forbruger udelukkende har foretaget en uforpligtende prøvebestilling i forhold til den erhvervsdrivende, eller ikke har foretaget nogen bestilling, således som Schlank & Schick har gjort gældende.

39 Under disse omstændigheder har Oberlandesgericht Wien besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) Er indtaling af den ret, der er indrømmet forbrugerne i § 5j i [KSchG], til at afkræve erhvervsdrivende en tilsyneladende vundet gevinst gennem sagsanlæg, når de

erhvervsdrivende sender (eller har sendt) gevinsttilsagn eller andre lignende meddelelser til bestemte forbrugere og på grund af forsendelsernes udformning giver (eller har givet) indtryk af, at forbrugeren har vundet en bestemt gevinst, uden at udbetalingen af gevinsten er gjort afhængig af bestilling af varer eller af en prøvebestilling, og der faktisk heller ikke er bestilt nogen varer, men hvor meddelelsens adressat alligevel gør krav på gevinsten, i den forstand, hvori udtrykkene er anvendt i […] forordning […] nr. 44/2001 […], en sag om en aftale eller en sag, der må sidestilles hermed, i medfør af artikel 15, stk. 1, litra c), i [nævnte] forordning […]?

2) For det tilfælde, at det første spørgsmål besvares benægtende:

Er der tale om en sag om en aftale i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i artikel 15, stk. 1, litra c), i forordning nr. 44/2001, hvis kravet om udbetaling af gevinsten ikke var afhængig af bestilling af varer, men hvor meddelerens adressat alligevel har bestilt varer?«

Om de præjudicielle spørgsmål

40 Med de to spørgsmål, som behandles samlet, ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om de kompetenceregler, der er fastsat ved forordning nr. 44/2001, skal fortolkes således, at det søgsmål, hvormed en forbruger søger at opnå, at et postordresalgsselskab tilpligtes at udlevere en af førstnævnte tilsyneladende vundet gevinst, når tildeling af gevinsten ikke er afhængig af en bestilling af produkter, der udbydes af dette selskab, udgør en sag om aftaler som omhandlet i nævnte forordnings artikel 15, stk. 1, litra c), i givet fald forudsat, at forbrugeren alligevel har foretaget en sådan bestilling.

41 Med henblik på besvarelsen af disse spørgsmål skal det indledningsvis bemærkes, at for så vidt som forordning nr. 44/2001 nu er trådt i stedet for Bruxelleskonventionen i forholdet mellem medlemsstaterne, med undtagelse af Kongeriget Danmark, gælder den fortolkning, som Domstolen har foretaget af denne konvention, også for nævnte forordning, i det omfang dens bestemmelser svarer til bestemmelserne i Bruxelleskonventionen. Det skal tilføjes, at artikel 15, stk. 1, litra c), i det ved forordningen indførte system, således som det fremgår af betragtning 13 til forordningen, indtager samme plads og opfylder samme funktion vedrørende beskyttelse af den svage part som Bruxelleskonventionens artikel 13, stk. 1, nr. 3.

42 Vedrørende nævnte konvention skal det bemærkes, at Domstolen allerede har fastslået, at nævnte artikel 13, stk. 1, nr. 3, finder anvendelse på et søgsmål, hvorved en forbruger, der er blevet kontaktet på sin bopæl, idet han har modtaget en skrivelse fra en erhvervsdrivende med det formål at tilskynde ham til at bestille de tilbudte varer på bestemte betingelser, der er fastsat af sælgeren, og forbrugeren rent faktisk foretager en sådan bestilling i den kontraherende stat, hvor han har bopæl, nedlægger påstand om fra sælgeren at få udleveret en tilsyneladende vundet gevinst (dom af 11.7.2002, sag C-96/00, Gabriel, Sml. I, s. 6367, præmis 53, 55, 59 og 60).

43 Domstolen har for det første i præmis 48-52 i nævnte Gabriel-dom lagt til grund, at betingelsen for anvendelse af Bruxelleskonventionens artikel 13, stk. 1, nr. 3, vedrørende forekomsten af »aftaler indgået af« en forbruger med en sælger, der er erhvervsdrivende, som omhandlet i samme bestemmelse, er opfyldt i dette tilfælde på grund af den omstændighed, at den viljesoverensstemmelse mellem de to parter, der fremkom ved det af postordresalgsvirksomheden fremsatte tilbud om varer og forbrugerens accept af dette tilbud ved sidstnævntes efterfølgende bestilling af sådanne produkter, gav anledning til en aftale mellem parterne, der var kendetegnet ved

gensidigt bebyrdende og indbyrdes afhængige forpligtelser, og som vedrørte et af de formål, der er fastsat i denne bestemmelse, nemlig, i dette tilfælde, levering af løsøregenstande.

44 For det andet har Domstolen i præmis 38 og 54-58 i samme Gabriel-dom fastslået, at gevinsttilsagnet er uløseligt forbundet med bestillingen af varer og dermed indgåelse af en bebyrdende aftale, hvorfor det søgsmål, som en forbruger agter at anlægge med det formål at forpligte den erhvervsdrivende sælger til at udlevere en tilsyneladende vundet gevinst, bør kunne anlægges ved den samme ret, som har kompetence til at pådømme den kontrakt, som er indgået af nævnte forbruger, således at det undgås, at der opstår flere værneting for én og samme kontrakt.

45 Det skal ligeledes bemærkes, at Domstolen i præmis 37, 38 og 44 i dom af 20. januar 2005, Engler (sag C-27/02, Sml. I, s. 481), derimod udelukkede anvendelse af samme artikel 13, stk. 1, nr. 3, i Bruxelleskonventionen i en sag, hvor forbrugeren havde krævet betaling af den lovede gevinst, selv om tildeling af den angiveligt vundne gevinst ikke var betinget af, at forbrugeren foretog bestilling af varer hos postordresalgsselskabet, og forbrugeren faktisk ikke havde foretaget nogen bestilling.

46 Domstolen har støttet denne løsning på den omstændighed, at afsendelse af en forsendelse, der indeholder et vildledende løfte om tildeling af en gevinst, i en sådan situation ikke var blevet efterfulgt af indgåelse af en aftale mellem forbrugeren og postordresalgsselskabet, fordi der ikke er blevet foretaget nogen bestilling af de varer, som sidstnævnte udbyder, selv om anvendelsen af Bruxelleskonventionens artikel 13, stk. 1, nr. 3, således som det fremgår af bestemmelsens ordlyd, er underlagt en række betingelser, herunder kravet om, at forbrugeren indgår en sådan aftale (Engler-dommen, præmis 36-38 og 40).

47 Ifølge Domstolen bekræftes en sådan løsning af den plads, som de specielle kompetenceregler for sager om forbrugeraftaler i Bruxelleskonventionens artikel 13-15 indtager i konventionens systematik, hvilke artikler skal undergives en streng fortolkning, som ikke kan række ud over de tilfælde, som konventionen udtrykkeligt har for øje. Således kan det formål, som er grundlaget for disse bestemmelser, nemlig at sikre en passende beskyttelse af forbrugeren, som formodes at være den svage part, ikke føre til et andet resultat (Engler-dommen, præmis 39 og 41-43).

48 Det skal imidlertid konstateres, at ordlyden af artikel 15, stk. 1, i forordning nr. 44/2001, som den forelæggende ret ønsker fortolket inden for rammerne af denne anmodning om præjudiciel afgørelse, ikke i enhver henseende er identisk med ordlyden af Bruxelleskonventionens artikel 13, stk. 1.

49 Det forholder sig nærmere bestemt således, at mens nævnte artikel 13, stk. 1, begrænser anvendelsesområdet for denne bestemmelses nr. 3 til kontrakter, »hvis formål er levering af tjenesteydelser eller løsøregenstande«, er artikel 15, stk. 1, litra c), i forordning nr. 44/2001 affattet i mere generelle og bredere vendinger.

50 Bortset fra visse transportaftaler, der i henhold til nævnte forordnings artikel 15, stk. 3, er udelukket fra anvendelsesområdet for kompetencereglerne på området for forbrugeraftaler, omfatter samme artikels stk. 1, litra c), således alle aftaler, uanset deres formål, når de er blevet indgået af en forbruger med en erhvervsdrivende og er omfattet af sidstnævntes erhvervsmæssige virksomhed. Desuden er de særlige betingelser for anvendelse, som skal opfyldes af disse aftaler, der var detaljeret fastsat i Bruxelleskonventionens artikel 13, stk. 1, nr. 3, litra a) og b), nu formuleret mere generelt i artikel 15, stk. 1, litra c), i forordning nr. 44/2001 med henblik på at sikre bedre beskyttelse af forbrugerne, henset til de nye former for kommunikationsmidler og udviklingen af elektronisk handel.

51 Det følger heraf, at selv om Domstolen har fastslået, at anvendelsen af Bruxelleskonventionens artikel 13, stk. 1, er begrænset til kontrakter, som giver anledning til gensidigt bebyrdende og indbyrdes afhængige forpligtelser mellem parterne, idet den udtrykkeligt har støttet sig på denne bestemmelses ordlyd, der omhandler »levering af tjenesteydelser eller løsøregenstande« (jf. Gabriel-dommen, præmis 48-50, og Englerdommen, præmis 34 og 36), er anvendelsesområdet for artikel 15, stk. 1, litra c), i forordning nr. 44/2001 derimod tilsyneladende ikke længere begrænset til den situation, hvor parterne har påtaget sig gensidige forpligtelser.

52 Det skal dog konstateres, at artikel 15 i forordning nr. 44/2001 kun finder anvendelse, hvis det omhandlede søgsmål har forbindelse til en aftale mellem en forbruger og en erhvervsdrivende.

53 I medfør af selve ordlyden af både det indledende afsnit i artikel 15, stk. 1, i forordning nr. 44/2001 og samme bestemmelses litra c), kræver bestemmelsen, at en »aftale« er »indgået« af en forbruger med en person, der udøver erhvervsmæssig virksomhed. Denne konstatering bekræftes endvidere af overskriften til afdeling 4 i kapitel II i forordningen, hvori artikel 15 er indeholdt, der omfatter »[k]ompetence i sager om forbrugeraftaler«. Det skal med hensyn til betingelsen vedrørende indgåelse af en aftale ligeledes fremhæves, at affattelsen af nævnte artikel 15 i det væsentlige er identisk med affattelsen af Bruxelleskonventionens artikel 13.

54 Med hensyn til nævnte betingelse er det naturligvis i forbindelse med artikel 15, stk. 1, litra c), i forordning nr. 44/2001 tænkeligt, at en af parterne begrænser sig til at tilkendegive sin accept uden selv at påtage sig nogen retlig forpligtelse i forhold til den anden aftalepart (jf. denne doms præmis 51). Det er imidlertid uomgængeligt nødvendigt for, at der foreligger en aftale i henhold til denne bestemmelse, at

sidstnævnte part påtager sig en sådan retlig forpligtelse ved at afgive et bindende tilbud, som er tilstrækkeligt klart og præcist med hensyn til dets genstand og omfang til at kunne give anledning til en aftalemæssig forbindelse, der er omfattet af nævnte bestemmelse.

55 Dette sidstnævnte krav kan kun anses for opfyldt, når der i forbindelse med et gevinsttilsagn, som det i hovedsagen omhandlede, forelå en retlig forpligtelse, som postordresalgsselskabet havde påtaget sig. Sidstnævnte skal med andre ord klart have udtrykt ønske om at være bundet af en sådan forpligtelse, såfremt den accepteres af den anden part, ved at erklære sig selv for at være ubetinget rede til at udbetale den omhandlede gevinst til forbrugere, der anmoder herom. Det tilkommer den nationale ret at afgøre, om dette krav er opfyldt i den tvist, den skal afgøre.

56 Hvis ikke det var tilfældet i denne sag, ville en kommerciel praksis af den art, der har givet anledning til denne tvist, ikke kunne antages i sig selv at have aftalemæssig karakter eller at være forbundet med en aftale som omhandlet i artikel 15 i forordning nr. 44/2001 i sin nugældende affattelse.

57 I sidstnævnte tilfælde ville en sådan situation højst kunne kvalificeres som forhold, der ligger forud for aftaleindgåelse, eller aftalelignende forhold og ville derfor i givet fald kun være omfattet af samme forordnings artikel 5, stk. 1, hvilken bestemmelse som følge af både dens ordlyd og den plads, den indtager i forordningens system, må tillægges et videre anvendelsesområde end forordningens artikel 15 (jf. analogt, for så vidt angår Bruxelleskonventionen, Engler-dommen, præmis 44 og 49).

58 Henset til disse omstændigheder og i mangel af en væsentlig forskel mellem affattelsen af artikel 15 i forordning nr. 44/2001 og af Bruxelleskonventionens artikel 13 for så vidt angår kravet om indgåelse af en aftale mellem parterne, skal det fastslås, at den

retspraksis, der følger af Gabriel- og Engler-dommene, som vedrører den anden af disse bestemmelser, inden for rammerne af nævnte artikel 15 skal overføres ved bedømmelsen af et tilfælde som det, der foreligger i hovedsagen. Hvis der foreligger en sådan lighed mellem affattelsen af en bestemmelse i Bruxelleskonventionen og en bestemmelse i forordning nr. 44/2001, er det i henhold til betragtning 19 til sidstnævnte forordning nødvendigt at sikre kontinuitet ved fortolkningen af disse to instrumenter, idet en sådan kontinuitet ligeledes udgør et middel til at sikre iagttagelse af retssikkerhedsprincippet, der udgør en del af grundlaget for disse instrumenter.

59 Det bør følgelig konstateres, at artikel 15, stk. 1, litra c), i forordning nr. 44/2001, i dens nuværende affattelse, ikke kan finde anvendelse på et søgsmål som det i hovedsagen omhandlede, når den erhvervsdrivende ikke har påtaget sig en aftalemæssig forpligtelse til at udbetale den til forbrugeren lovede gevinst, der kræves betalt af forbrugeren. I dette tilfælde finder samme bestemmelse kun anvendelse på et sådant søgsmål på betingelse af, at det vildledende gevinsttilsagn er blevet efterfulgt af indgåelse af en aftale mellem forbrugeren og postordresalgsselskabet, der kommer til udtryk ved en bestilling foretaget hos sidstnævnte.

60 Herefter skal de forelagte spørgsmål besvares med, at i en situation som den i hovedsagen foreliggende, hvor en forbruger i henhold til lovgivningen i den medlemsstat, på hvis område han har sin bopæl, og ved retten på det sted, hvor bopælen er beliggende, nedlægger påstand om, at et postordresalgsselskab i en anden medlemsstat tilpligtes at udbetale en gevinst, som forbrugeren tilsyneladende har vundet, og

— når dette selskab med det formål at tilskynde forbrugeren til at indgå en aftale har sendt en forsendelse, der er stilet til sidstnævnte personligt, og som kan give forbrugeren det indtryk, at han vil blive tildelt en gevinst, hvis han anmoder om udbetaling heraf ved at returnere det forsendelsen vedhæftede »gevinstcertifikat«

— men uden, at tildeling af denne gevinst er betinget af en bestilling af varer, der udbydes til salg af dette selskab, eller af en prøvebestilling,

skal de i forordning nr. 44/2001 fastsatte kompetenceregler fortolkes på følgende måde:

— Et sådant af forbrugeren anlagt søgsmål er omfattet af nævnte forordnings artikel 15, stk. 1, litra c), på betingelse af, at den erhvervsdrivende sælger er retligt forpligtet til at udbetale gevinsten til forbrugeren.

— Når denne betingelse ikke er opfyldt, er et sådant søgsmål kun omfattet af samme bestemmelse i forordning nr. 44/2001 i tilfælde af, at forbrugeren faktisk har foretaget en bestilling hos denne erhvervsdrivende sælger.

Sagens omkostninger

61 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Første Afdeling) for ret:

I en situation som den i hovedsagen foreliggende, hvor en forbruger i henhold til lovgivningen i den medlemsstat, på hvis område han har sin bopæl, og ved retten på det sted, hvor bopælen er beliggende, nedlægger påstand om, at et postordresalgsselskab i en anden medlemsstat tilpligtes at udbetale en gevinst, som forbrugeren tilsyneladende har vundet, og

— **når dette selskab med det formål at tilskynde forbrugeren til at indgå en aftale har sendt en forsendelse, der er stilet til sidstnævnte personligt, og som kan give forbrugeren det indtryk, at han vil blive tildelt en gevinst, hvis han anmoder om udbetaling heraf ved at returnere det forsendelsen vedhæftede »gevinstcertifikat«**

— **men uden, at tildeling af denne gevinst er betinget af en bestilling af varer, der udbydes til salg af dette selskab, eller af en prøvebestilling,**

skal de i Rådets forordning (EF) nr. 44/2001 af 22. december 2000 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område fastsatte kompetenceregler fortolkes på følgende måde:

— **Et sådant af forbrugeren anlagt søgsmål er omfattet af nævnte forordnings artikel 15, stk. 1, litra c), på betingelse af, at den erhvervsdrivende sælger er retligt forpligtet til at udbetale gevinsten til forbrugeren.**

— **Når denne betingelse ikke er opfyldt, er et sådant søgsmål kun omfattet af samme bestemmelse i forordning nr. 44/2001 i tilfælde af, at forbrugeren faktisk har foretaget en bestilling hos denne erhvervsdrivende sælger.**

Underskrifter